EUROLISTY

11/21

OBSAH

1
Komise představila pracovní program pro rok 2022

2
Summit se shodl, jak se vyrovnat s růstem cen energií

3
Klimatická konference ve skotském Glasgow

Biden s Macronem se setkali poprvé od klimatické roztržky, aby urovnali vzájemné vztahy

4
EU s výhradami potvrdila balkánským zemím nabídku členství

5
Letošním laureátem Sacharovovy ceny je Alexej Navalnyj

Výdaje na výzkum a vývoj v ČR dosáhly rekordní výše

6
Eurozprávy z regionů

15
Zábava s Eurolisty

Eurolisty listopad 2021

Vážení čtenáři, zdravím vás při čtení předposledních letošních Eurolistů. Dočíst se v nich můžete o pracovním programu Komise na nadcházející rok či o summitu lídrů evropských zemí, který se věnoval energetice. Mezinárodní rozměr tohoto vydání zajišťují texty o klimatické konferenci ve skotském Glasgow a o setkání amerického prezidenta Bidena a jeho francouzského protějšku Macrona. Pestrou tematickou mozaiku dotváří články informující o politice rozšiřování EU o země západního Balkánu a o letošní Sacharovově ceně. Více než druhá polovina čísla tradičně přináší informace o dění v regionálních Eurocentrech, kterému na podzim dominují debaty pořádané v rámci Konference o budoucnosti Evropy. Během listopadu i prosince proběhne v krajských městech celá řada dalších, přijďte se podívat a diskutovat o budoucnosti Evropy i Vy! Příjemné čtení.

Petr Pospíšil, editor

AKTUALITY Z EU

Komise představila pracovní program pro rok 2022

Ursula von der Leyenová © EK

Komise schválila svůj pracovní program na rok 2022. Program zahrnuje 42 nových politických iniciativ, které se dotýkají všech šesti hlavních cílů politických směrů předsedkyně Ursuly von der Leyenové, a navazuje na její projev o stavu Unie v roce 2021. Odráží také zkušenosti získané z krize způsobené pandemií a zvláštní pozornost věnuje mladé generaci – rok 2022 navrhuje vyhlásit Evropským rokem mládeže.

„Uplynulý rok nám ukázal, co všechno dokážeme zvládnout a co všechno můžeme udělat pro evropské občany, jestliže postupujeme společně. V nadcházejícím roce proto musíme pokračovat ve stejném duchu a mimo jiné uvést do praxe politiky směřující ke klimatické neutralitě Evropy do roku 2050, utvářet digitální budoucnost, posilovat své jedinečné sociálně tržní hospodářství a bránit své hodnoty a zájmy jak doma, tak v zahraničí," řekla k pracovnímu programu předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová.

Komise nyní zahájí jednání s Parlamentem a Radou, aby společně sestavily seznam legislativních priorit, u nichž se rozhodly urychleně přijmout opatření. V zájmu snižování zátěže spojené s politickými cíli EU hodlá Komise v rámci tohoto pracovního programu plně uplatňovat zásadu "jeden přijmout – jeden zrušit". To znamená, že jakmile zavede nové povinnosti, omezí povinnosti spojené s již existující evropskou legislativou v téže oblasti.

"Pomocí kombinace dlouhodobého rozpočtu EU a nástroje NextGenerationEU, z nichž máme k dispozici dohromady 2,018 bilionu eur, budeme moci vytvořit lepší a modernější Evropu," řekla k programu na rok 2022 předsedkyně Komise.

Zelená dohoda pro Evropu

Komise plánuje pokračovat v uskutečňování záměru učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent na světě. Kromě balíčku „Fit for 55“, který letos představila coby součást Zelené dohody pro Evropu, navrhne právní rámec pro certifikaci pohlcování uhlíku.

Dále pak Komise podnikne další kroky směrem k mobilitě s nulovými emisemi, například přezkum emisních norem CO_2 pro těžká nákladní vozidla, naváže na akční plán pro nulové znečištění s cílem zlepšit kvalitu vody a ovzduší, stanoví nová pravidla udržitelného používání pesticidů a posílí právo na opravu výrobků namísto jejich výměny, čímž posune na další stupeň oběhové hospodářství.

Digitální Evropa do roku 2030

Dále Komise naváže na svůj program digitální dekády tak, aby digitální transformace EU proběhla do roku 2030. Vzhledem k tomu, že velmi důležitou roli hraje jednotný trh, rozhodla se Komise přehodnotit politiku hospodářské soutěže a navrhla nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu, aby zabránila jeho narušení v budoucnu.

V rámci řešení naléhavého problému s dodávkami polovodičů pro digitální řešení přijme evropský akt o čipech, který má podpořit vznik moderního ekosystému a nových trhů pro průlomové evropské technologie.

Dále Komise navrhne evropský akt o kybernetické odolnosti, který stanoví společné standardy kybernetické bezpečnosti, a zahájí výstavbu kosmického globálního zabezpečeného komunikačního systému EU. Ten nabídne členským státům další širokopásmové připojení v celé EU a zabezpečenou nezávislou komunikaci. Důležitou pozici budou zaujímat také opatření k rozšíření výuky digitálních dovedností ve školách a ve vysokoškolském vzdělávání.

KALENDÁŘ

Podrobný aktuální přehled seminářů, přednášek a dalších akcí naleznete na webových stránkách jednotlivých Eurocenter.

BRNO

Evropa (nejen) pro mladé
Kdy? 24.11.; 17:30-19:00
Kde? FSS MUNI (Atrium), Joštova 10, Brno

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Budoucnost Evropy očima Jihočechů
Kdy? 30.11.; 17:00-18:30
Kde? Riegrova 51, České Budějovice

KARLOVY VARY

Vernisáž fotografií „Zelená Evropa"
Kdy? 17.11.; od 15:00
Kde? Galerie Supermarket wc, nám. Republiky, Karlovy Vary

Veletrh pracovních příležitostí s hospodářskou komorou
Kdy? 18.11.; 9:00-16:00
Kde? Lidový dům, Školní 358/7, Karlovy Vary

PARDUBICE

Jak na kvalitu a bezpečnost hraček v EU?
Kdy? 26.11.; 11:00-12:30
Kde? Univerzita Pardubice - Dopravní fakulta Jana Pernera, Studentská 95, Pardubice

ÚSTÍ NAD LABEM

Digitalizace Evropy: Kam směřujeme?
Kdy? 23.11.; 17:00-18:30
Kde? Severočeská vědecká knihovna, Velká Hradební 49, Ústí nad Labem

Ekonomické priority

Další prioritou Komise pro příští rok je "hospodářství ve prospěch občanů". S tímto cílem chce stavět na Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv a plánuje předložit iniciativu o adekvátním minimálním příjmu. Komise představí také návrhy ohledně okamžitých plateb. Jakmile bude nalezeno globální řešení reformy mezinárodního rámce daně z příjmů právnických osob, zajistí Komise, aby byla urychleně a jednotně zavedena v celé EU.

V oblasti zahraničních vztahů Komise v průběhu příštího roku představí novou strategii nazvanou Globální brána, jejímž smyslem je vytvářet po celém světě partnerství v oblasti konektivity a podpořit tak obchod a investice. Do konce letošního roku bude představeno nové společné prohlášení EU a NATO a Komise se bude snažit zrychlit práci na vytvoření skutečné evropské obranné unie.

V souvislosti s celosvětovou transformací energetiky a snahou o zdravější oceány bude předložena nová strategie pro mezinárodní angažovanost v oblasti energetiky a akční plán zaměřený na mezinárodní správu oceánů.

Příští rok bude Evropským rokem mládeže

Ve snaze zajistit, aby mladí lidé mohli utvářet budoucnost, navrhla Komise vyhlásit rok 2022 Evropským rokem mládeže. Spolu s tím plánuje spustit iniciativu ALMA (z anglického Aim, Learn, Master, Achieve – stanovit si cíl, učit se, osvojit si dovednost, dosáhnout cíle), která má znevýhodněným mladým Evropanům, kteří nemají zaměstnání ani se momentálně nevzdělávají nebo neabsolvují odbornou přípravu, pomoci získat s potřebnou sociální podporou pracovní zkušenost v zahraničí.

Dále Komise představí evropskou strategii pro vysoké školy a navrhne způsoby hlubší a udržitelnější nadnárodní spolupráce ve vysokoškolském vzdělávání. Na základě zkušeností s pandemií přednese evropskou strategii v oblasti péče, jejímž cílem je komplexním způsobem zlepšit péči – od péče o děti až po dlouhodobou péči.

V zájmu upevňování Evropské zdravotní unie Komise navrhne nový rámec pro farmaceutické odvětví EU, který by měl zajistit přístup k cenově dostupným vysoce kvalitním léčivým přípravkům, a přezkum legislativy týkající se léčivých přípravků pro děti a na vzácná onemocnění. Na základě doporučení o screeningu nádorových onemocnění podpoří rozsáhlejší screening a včasné diagnostikování rakoviny, které může zachránit život.

Komise také plánuje další kroky k zajištění svobody médií a plurality prostřednictvím Evropského aktu o svobodě sdělovacích prostředků a plánuje se dále věnovat otázce dodržování právního státu.

V rámci intenzívnějšího boje proti přeshraniční trestné činnosti bude důležitým bodem programu i nadále společný právní rámec pro efektivní předávání trestních řízení mezi členskými státy. Rovněž bude dál pracovat na koncepci nového interinstitucionálního etického orgánu EU. Komise dále navrhne opatření ke zlepšení uznávání rodičovství mezi zeměmi EU. V neposlední řadě bude předložena iniciativa týkající se odlivu mozků a zmírňování problémů souvisejících s vylidňováním, která nabídne možná řešení.

Autor: *Marie Bydžovská, Euroskop*

Summit se shodl, jak se vyrovnat s růstem cen energií

Po více než čtyřhodinové debatě se ve čtvrtek 21. října prezidenti a premiéři zemí Evropské unie shodli na společném postupu, jak se vyrovnat s rychle rostoucími cenami energií. Závazné závěry summitu nejprve zablokoval český premiér Andrej Babiš, který požadoval regulaci trhu s emisními povolenkami (ETS). Řada lídrů však podle diplomatického zdroje nechtěla připustit příliš velké zásahy do trhu a do společného prohlášení nakonec přibyla výzva Evropské komisi, aby prověřila fungování ETS. Summit také chce, aby komise připravila dlouhodobější opatření k zajištění "dostupných cen" energie a snížení závislosti na jejím dovozu.

Šéfové unijních států až do večerních hodin diskutovali o doporučeních Evropské komise, která minulý týden navrhla dopad zdražování

Premiér Andrej Babiš při příjezdu na jednání Evropské rady. Zdroj: Evropská rada

zmírnit cílenými a dočasnými daňovými úlevami či finanční podporou ohrožených skupin obyvatel. V dlouhodobější perspektivě komise hovoří o společných nákupech plynu či rozšiřování strategických zásob.

Lídři Francie, Španělska či Česka však již před summitem dávali najevo, že chtějí jít dál a reformovat trh s elektřinou či regulovat ceny emisních povolenek. Hlavním sporným tématem večera se podle zdroje seznámeného s průběhem jednání ukázaly být zmíněné povolenky, které chce do závěrů prosadit premiér Babiš, podle něhož jsou jejich ceny neúnosně vysoké. Český premiér před summitem prohlásil, že chce usilovat o úpravu unijních pravidel ve snaze zamezit "spekulativnímu kapitálu" v nákupu emisních povolenek.

Podobné výraznější kroky však podle zmíněného diplomata narážely na odpor lídrů Nizozemska, Belgie a dalších států, podle nichž není nutné dočasné zdražení řešit tak zásadními zásahy do dosud fungujícího unijního trhu. Evropská komise tvrdí, že ETS se na zdražení energií projevuje jen okrajově a hlavní příčiny jsou ve vysoké poptávce způsobené pokrizovým oživením a nedostatečných zásobách plynu.

Do závěrů se nakonec dostala výzva Komisi, aby "prověřila fungování trhu s plynem a elektřinou, stejně jako ETS" a to za pomoci evropského regulátora ESMA.

Autor: *Euroskop, čtk*

Klimatická konference ve skotském Glasgow

© COP26

Prvního listopadu se sešli světoví lídři ve skotském Glasgow, aby se společně věnovali tématu klimatické změny. Celkově se na konferenci sešli zástupci 197 stran, včetně členských států EU (ČR zastupoval premiér Andrej Babiš). Delegaci EU vedl předseda Evropské rady Charles Michel, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a slovinský premiér Janez Janša, coby představitel slovinského předsednictví.

„Lidstvo vedlo válku proti přírodě: musíme přestat. Planeta Země je náš jediný domov. Musíme omezit globální oteplování na 1,5 C. Nyní je čas jednat, společně," uvedl Charles Michel

Michel dále vyjmenoval klíčové oblasti, na které je podle něj nutné se koncentrovat v rámci mezinárodního společenství. Mezi nimi jsou: mobilizace veřejných prostředků, spolupráce se soukromým sektorem a soudržnost mezi hospodářskými politikami. Konferenci pořádá Spojené království ve spolupráci s Itálií, původní datum bylo naplánováno na rok 2020, ale kvůli pandemii covidu bylo nakonec odloženo.

Mezi hlavní cíle letošní konference patří zajistit nulové emise do poloviny století, udržet na uzdě 1,5 stupně globálního oteplování, dokončit soubor pravidel, kterými se řídí provádění Pařížské smlouvy a zavázat se k mobilizaci 100 miliard dolarů ročně do roku 2025 na pomoc rozvojovým zemím, které se musejí vypořádat se změnami klimatu.

Autor: *David Březina, Euroskop*

Biden s Macronem se setkali poprvé od diplomatické roztržky, aby urovnali vzájemné vztahy

V září vyhlášený trojstranný bezpečnostní pakt AUKUS mezi Austrálií, Spojeným královstvím a Spojenými státy skončil diplomatický roztržkou mezi Spojenými státy a Francií. Francouzský ministr zahraničních věcí Jean-Yves Le Drian označil pakt za „bodnutí do zad" poté, co Austrálie bez upozornění zrušila francouzsko-australskou dohodu o koupi ponorek v hodnotě 56 miliard eur. Joe Biden a Emmanuel Macron se v pátek 29. října sešli, aby vzájemné vztahy urovnali.

© čtk

Francouzský prezident uvítal prezidenta Spojených států amerických v italské Villa Bonaparte, francouzské ambasádě u Svatého stolce. Cestou se reportér Joea Bidena zeptal, jestli se jde omluvit, načež Biden odpověděl: „Komu?" Posléze dodal, že s Macronem od oznámení AUKUSu už dvakrát telefonicky mluvil.

"Nemotorný" pakt

Přestože se Macron nedočkal omluvy, Biden po setkání vyjádřil, jak moc důležité vztahy s Francií jsou. „Nemáme žádného staršího, loajálnějšího nebo slušnějšího spojence, než je Francie. Byli jste s námi už od začátku. Částečně jsme se díky vám stali nezávislou zemí," řekl prezident Spojených států novinářům.

Co se týče samotného bezpečnostního paktu, Biden o něm mluvil jako o „nemotorném". Dále řekl, že „nebyl udělán s velkou grácií".

Přestože se Biden Macronovi explicitně neomluvil, vypadal Macron podle novinářů spokojený s výsledkem jednání. Ten ze své strany usiloval především o získání pevného závazku od USA zachovat vojenskou podporu francouzským operací v Sahelu.

Podpora francouzských aktivit

Francouzský prezident, navzdory svému aktivismu v oblasti strategické autonomie Francie, silně spoléhá na americkou zpravodajskou a logistickou podporu v protiteroristickém nasazení

v severní Africe.

„Během posledních několika týdnů přijal prezident Biden zásadní opatření, která našim armádám prospěla. Potvrdili jsme některá dvoustranná partnerství v oblasti vývozu zbraní, jaderného sektoru, kosmického průmyslu a samozřejmě nejvíce pokročilých technologií," řekl Macron.

Následoval summit G20 v Římě

Výsledkem schůzky obou lídrů je také komuniké podepsané oběma prezidenty, které podrobně popisuje různé partnerské iniciativy a záměr USA „zvýšit svou podporu a materiální příspěvky" do francouzského a evropského vzdušného i námořního nasazení v Indo-Pacifiku.

Představitelé USA a Francie se sešli těsně před summitem G20 v Římě. Na něm státy pokračovaly ve vyjednávání spolupráce v dalších mezinárodních otázkách jako je klimatická změna, digitální sektor a oblast zdraví.

Autor: *Lucie Nalejvačová, Euroskop*

EU s výhradami potvrdila balkánským zemím nabídku členství

Balkánské země se mohou stát členy Evropské unie, jejíž rozšíření však není samozřejmostí a bude záležet na budoucí shodě unijních států. Tak zní hlavní závěr říjnového setkání prezidentů a premiérů zemí evropského bloku s vůdci šesti států západního Balkánu, kteří dlouhodobě usilují o urychlení stagnujícího přijímacího procesu. EU přislíbila státům ve svém jihovýchodním sousedství hospodářskou a další pomoc, podle řady unijních lídrů včetně českého premiéra Andreje Babiše by se však k rozšiřování měla postavit jednoznačněji.

Společná fotografie lídrů zemí EU a západního Balkánu. Zdroj: Evropská rada

„Poselstvím je, že západní Balkán patří do Evropské unie. Chceme je v Evropské unii. Jsme jedna evropská rodina," řekla novinářům předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová.

Srbsko, Černá Hora, Albánie, Severní Makedonie, Bosna a Kosovo dlouhodobě usilují o členství, mnozí obyvatelé i politici těchto zemí jsou však v posledních měsících zklamáni malou vůlí k pokroku ze strany některých unijních států.

Bulharsko kvůli jazykovým sporům blokuje zahájení rozhovorů se Severní Makedonií, pětice členských států dosud neuznala existenci Kosova a Francie s několika dalšími západoevropskými zeměmi zase zpochybňuje současná pravidla celého přijímacího procesu. Unijní činitelé navíc mluví o tom, že požadované reformy v balkánských státech probíhají pomalu a vina za stagnaci procesu je i na jejich straně. Předseda Evropské rady Charles Michel konstatoval, že EU sice diskutuje, zda má na další rozšíření kapacitu, balkánské státy však na druhou stranu mohou zlepšit svou pozici urychlením reforem.

Srbský prezident Aleksandar Vučić po jednání připustil, že pokud jeho země nevyřeší dlouhodobé spory s Kosovem o jeho existenci, do unie se nedostane. "Perspektiva rozšíření existuje, ale ne všechny členské státy (do něj) mají stejnou chuť," řekl novinářům.

Podmínkou jsou důvěryhodné reformy

Šéfové unijních států se ve společném prohlášení postavili za rozšíření, podmínili je však "důvěryhodnými reformami" a "principem vlastních zásluh". Doplnili, že pro unii bude důležitým hlediskem, zda dokáže v budoucnu "zajistit vlastní kapacitu k integraci nových členů".

"Je to špatně... Buď řekněme že ano, nebo že ne, ale diskutovat o tom takhle dlouho je problém," řekl po jednání novinářům předseda české vlády. Narážel na fakt, že EU poprvé přislíbila balkánským zemím rozšiřování jejich směrem před 18 lety, celý proces se ale příliš neposouvá.

Důležitou roli může mít v celé záležitosti české předsednictví EU, které začne za tři čtvrtě roku. Česko označuje členství balkánských států za jednu ze svých priorit a vedení EU přebere po Francii, od níž se aktivní přístup nečeká.

Francouzský prezident Emmanuel Macron po říjnovém jednání prohlásil, že balkánské státy si sice zaslouží evropskou perspektivu, unie by však zároveň kvůli přijetí dalších šesti členů musela reformovat vlastní rozhodovací proces, který je podle něj již nyní pomalý a neefektivní. Zdůraznil také, že EU musí tamním státům pomáhat prostřednictvím investic a posilování vzájemného obchodu.

Společné prohlášení lídrů obsahuje závazek finanční pomoci, která má vyvolat investice v celkové výši 30 miliard eur (760 miliard korun). EU zároveň přislíbila pokračování dodávek vakcín proti covidu-19 tak, aby balkánské země koncem letošního roku dosáhly evropského průměru proočkovanosti. Chce také postupně odstraňovat roamingové poplatky za telefonní spojení balkánských a unijních zemí.

Autor: *Euroskop, čtk*

Letošním laureátem Sacharovovy ceny je Alexej Navalnyj

Evropský parlament (EP) ve středu 20. října udělil Sacharovovu cenu za svobodu myšlení ruskému opozičnímu předákovi Alexeji Navalnému. Na plénu to oznámila místopředsedkyně EP Heidi Hautalová. Parlament hlasitého kritika ruského prezidenta Vladimira Putina ocenil za odvahu v boji za svobodu, demokracii a lidská práva. Navalnyj si nyní odpykává trest odnětí svobody v délce zhruba 2,5 roku kvůli porušení podmínky staršího rozsudku, který se týkal obvinění ze zpronevěry. Evropský soud pro lidská práva považuje jeho proces za nespravedlivý.

„Alexej Navalnyj ukázal velkou odvahu při pokusech opět zajistit ruskému lidu možnost svobodné volby. Po mnoho let bojoval za lidská práva a parlamentní svobodu ve své zemi. To ho stálo jeho svobodu a téměř i jeho život," řekla Hautalová. "Jménem Evropského parlamentu vyzývám k jeho okamžitému a bezpodmínečnému propuštění," dodala.

Europarlament vyzval k propuštění Navalného

O letošním držiteli ceny rozhodli předsedové parlamentních politických skupin, Navalného přitom nominovali zástupci Evropské lidové strany (EPP) a frakce Obnova Evropy (Renew Europe). "Pane Putine, propusťte Alexeje Navalného," uvedla EPP na svém oficiálním twitterovém účtu. "Evropa volá po svobodě jeho i všech dalších politických vězňů," pokračuje prohlášení.

Mezi dalšími nominovanými byla rovněž vězněná exprezidentka Bolívie Jeanine Áñezová a skupina afghánských aktivistek. Afghánské ženy se ve středu EP rozhodl ocenit tím, že věnuje celý týden aktivitám, jejichž cílem bude povzbudit zájem veřejnosti o jejich situaci, oznámila Hautalová.

Navalnyj byl zatčen po návratu z Německa

Navalný je ve vězení od ledna. Zatčen byl ihned po svém návratu z Německa, kde se léčil z otravy nervově paralytickou látkou Novičok. Opozičník útok na svou osobu připisuje Putinovi a ruské tajné službě FSB, Kreml však všechna obvinění odmítá.

Parlament uděluje cenu pojmenovanou po předním sovětském disidentovi Andreji Sacharovovi každoročně od roku 1988 za podporu lidských práv a základních svobod. Ocenění parlament oficiálně udělí při ceremonii naplánované na 15. prosince ve Štrasburku, Navalný ji však velmi pravděpodobně nebude moci osobně převzít.

Autor: *Euroskop, čtk*

Výdaje na výzkum a vývoj v ČR dosáhly rekordní výše

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v Česku byly loni rekordních 113,4 miliardy korun, meziročně vzrostly o 1,8 miliardy. Výrazně se však zpomalilo tempo jejich růstu. Na tiskové konferenci 21. října to uvedli Martin Mana a Marek Štampach z Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Podle Many výdaje na výzkum a vývoj v Česku po roce 2016 rostly každoročně v průměru o více než deset procent. Mezi lety 2019 a 2020 byl však nárůst méně než dvě procenta.

Kvůli meziročnímu poklesu hrubého domácího produktu (HDP) byl loni podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP 1,99 procenta. Jde o nejvyšší podíl v historii samostatné České republiky, blíží se k průměru v EU. Předloni byl podíl na HDP 1,94 procenta HDP. Česko je tak mezi státy EU na 10. místě. Více než tři procenta HDP daly v roce 2019, což je rok, z něhož jsou poslední dostupná data, na výzkum a vývoj pouze Švédsko, Německo, Belgie a Rakousko. Z mimoevropských zemí má prvenství Izrael, kde to je téměř pět procent HDP, následuje Jižní Korea s více než 4,5procentním podílem HDP a Tchaj-wan s 3,5 procenta HDP.

Z podnikových zdrojů šlo na výzkum a vývoj 66,1 miliardy korun, celkově daly firmy do výzkumu a vývoje 69,1 miliardy korun. Je to téměř trojnásobná částka ve srovnání s výdaji za vysokoškolský výzkum, které jsou 24,5 miliardy korun.

Většina podniků investujících do výzkumu je ze zahraničí

Více než 500 milionů korun dalo do výzkumu a vývoje 26 podniků, 21 z nich je pod zahraniční kontrolou. Více než polovina vynaložených peněz šla do zpracovatelského průmyslu, následují informační a komunikační činnosti s 22 procenty. Průmyslovým odvětvím s nejvyššími výdaji na výzkum je automobilový průmysl s 10,6 miliardy korun. Následují elektrotechnický průmysl s pěti miliardami a strojírenský průmysl, který byl financován 4,5 miliardy korun.

Ze státního rozpočtu plynulo do této oblasti rekordních 38,6 miliardy korun, meziročně o 1,3 miliardy více než roce 2019. Většina státních peněz směřovala do výzkumu prováděného ve veřejném sektoru, výzkum v podnicích podpořil stát zhruba 4,7 miliardy korun, podobnou částkou jako předloni.

Podnikové finance tvořily necelé tři pětiny výdajů

Podnikové finance tvořily 58 procent loňských celkových výdajů na výzkum a vývoj, 34 procent byly veřejné domácí peníze, evropské peníze jsou šest procent, dvě procenta se týkají jiných zdrojů. V případě výdajů podle sektorů podnikatelský zaujímá 61 procent, vládní 17 procent, vysokoškolský 22 procent a zbytek je soukromý neziskový sektor.

Výzkum v Česku je podle Many koncentrován do tří krajů, které se loni na celorepublikových výdajích v této oblasti podílely z 69 procent. V Praze to bylo 43,5 miliardy Kč, následuje Jihomoravský kraj s 20,4 miliardy Kč a Středočeský kraj se 14,7 miliardy Kč.

ČR patří mezi země s nejnižším zastoupením žen ve výzkumu a vývoji

V roce 2020 působilo ve výzkumu a vývoji 118.000 pracovníků, kteří se této činnosti věnovali na plný či částečný úvazek. Meziroční nárůst je jedno procento.

Ženy tvoří 30 procent pracovníků ve výzkumu a vývoji v ČR. S Německem, Rakouskem a Nizozemskem je to nejnižší podíl v EU. Zhruba desetinu výzkumníků v podnicích a na vysokých školách tvoří cizinci. Téměř polovina zahraničních výzkumníků v Česku pochází ze Slovenska, s odstupem následují Rusové, Ukrajinci a Indové.

Autor: *Euroskop, čtk*

EUROLISTY

Eurozprávy z regionů

Zapojte se do fotosoutěže Eurocentra Brno

Eurocentrum Brno vyhlásilo v návaznosti na Erasmus Days 2021 fotografickou soutěž #NaErasmus!

Úkolem soutěžících je zaslat fotografii, která nejlépe vystihuje jejich Erasmus, označit ji hashtagem #NaErasmus **(přímo na fotce)** a krátce popsat o jaký Erasmus se jednalo (ať už to byl studijní Erasmus, pracovní stáž přes Erasmus či Erasmus výjezd v rámci střední školy) či co fotografie představuje.

Fotografie je možné zasílat buď na e-mailovou adresu Eurocentra Brno - eurocentrum.brno@euroskop.cz - nebo do zpráv na facebookové stránce EC Brno. **Soutěž běží do 15. listopadu 2021.**

Autor: *Nikola Pavlůsková, Eurocentrum Brno*

Evropa (nejen) pro mladé v Brně!

Eurocentrum Brno Vás srdečně zve na akci s názvem Evropa (nejen) pro mladé, která se uskuteční 24. listopadu (od 17:30 hodin) v Atriu Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Jedná se o diskuzi v rámci aktuálně probíhající Konference o budoucnosti Evropy, která se zaměří na mladé lidi v Evropě, jejich pohled na budoucnost EU, možnosti jejich zapojení a jejich roli v evropské společnosti.

Dorazte diskutovat se zajímavými hosty, mezi kterými nebude chybět Iva Fialová (hlavní analytička projektu České zájmy v EU, STEM), Johana Bázlerová (zakladatelka instagramového profilu Jsemvobraze) či Jiří Nantl (náměstek hejtmana Jihomoravského kraje pro oblast vzdělávání a strategie chytrého regionu). Diskuzi moderuje Kateřina Zichová (EURACTIV).

Akce se koná ve spolupráci s Kanceláří Jihomoravského kraje pro meziregionální spolupráci, Masarykovou univerzitou, Provozně ekonomickou fakultou Mendelovy univerzity a pod záštitou Jihomoravského kraje.

Autor: *Nikola Pavlůsková, Eurocentrum Brno*

Jak dopadla anketa „Čas" v Hradci Králové?

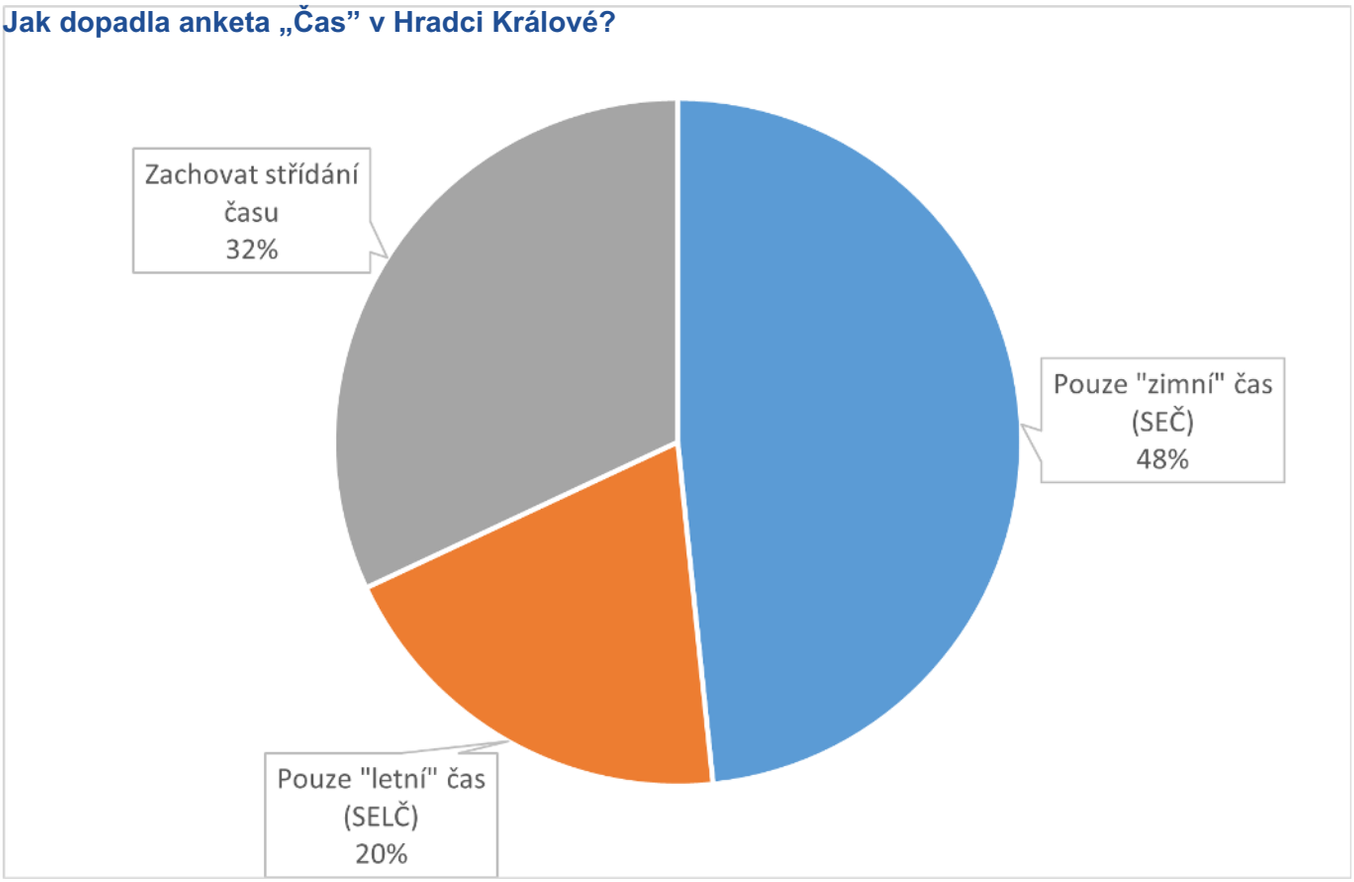

Graf: Celkový počet respondentů 122 (z toho 59 hlasů pro „zimní" čas, 24 hlasů pro „letní" čas a 39 hlasů pro zachování střídání času).

Eurocentrum Hradec Králové se i letos účastnilo programu v rámci Noci vědců. Jelikož tentokrát byl hlavním tématem akce „čas", připravili jsme pro zájemce anketu, která měla zdánlivě jednoduchou otázku. Jaký čas byste preferovali, kdyby se ukončilo každoroční jarní a podzimní střídání času? Nebo byste chtěli střídání času zachovat? Ovšem v celku jednoduchá otázka nestydatě skrývá rozhořčené debaty.

Do ankety se zapojili návštěvníci našeho stánku na půdě Univerzity Hradce Králové (celkem krásných 100 zájemců), tak i soutěžící v rámci našeho kvízu „Věda v EU" (zbývajících 22 hlasů).

Autoři ankety ovlivněni různými články, ač sami opačného názoru, očekávali vcelku jednoznačný výsledek ve prospěch ponechání „letního" času po celý rok. Jaké pak bylo překvapení (viz graf), že z celkového počtu 122 respondentů se celkem 59 hlasů (tedy 48 % hlasů) vyslovilo pro ponechání času „zimního", který doporučuje i vědecká obec. Inu, uvidíme, jak nakonec vše dopadne za 5 let.

Nakonec je nutné přiznat, že se nejedná o nijak reprezentativní číslo ani reprezentativní vzorek obyvatelstva. Navíc, jak se ukázalo z reakcí kolemjdoucích, ani výběr odpovědí nebyl zcela v pořádku, protože ve výběru chyběla jedna zásadní odpověď, a to odpověď „Nevím". Děkujeme všem za účast!

Autor: *Jiří Nykl'íček, Eurocentrum Hradec Králové*

Jihlava hostila první z offline debat o budoucnosti Evropy

Co se lidem líbí a nelíbí na Evropské unii a jaké dopady má členství v evropské sedmadvacítce na osobnosti z Vysočiny? Na tyto a mnohé další otázky se zaměřila debata konaná v rámci Konference o budoucnosti Evropy v úterý 19. října 2021 v Jihlavě.

Debata se nesla ve slavnostním duchu, neboť hned na jejím začátku došlo k symbolickému otevření informačního střediska Europe Direct v Jihlavě. Dějištěm debaty byla Městská knihovna Jihlava.

Diskutovat s veřejností přišli redaktor Hospodářských novin Ondřej Houska, herec Horáckého divadla v Jihlavě Zdeněk Stejskal a vedoucí oddělení strategického plánování magistrátu města Jihlava Anika Chalupská. Role moderátora se ujal Jan Kabrda, informační pracovník střediska Europe Direct Jihlava.

Způsob poválečného mírového sjednocení Evropy je fascinující

Ačkoli se těžiště debaty odvíjelo okolo současné situace a budoucích vyhlídek evropské sedmadvacítky, Chalupská v úvodu připomněla způsob, jakým se sjednocená Evropa zrodila. Považuje za fascinující, že po druhé světové válce Francie našla v Německu partnera a přičinění osobností jako Robert Schuman a Konrad Adenauer předešlo opakování války.

Z hlediska své osobní zkušenosti Chalupská uvedla, že jakožto

představitelka neziskového sektoru měla možnost jednat se zástupci unijních institucí. Ocenila, že instituce EU k neziskovým organizacím přistupovaly jako k rovnocenným partnerům pro dialog.

Přínosy členství v EU? Jako kyslík pro lidský organismus

Zdeněk Stejskal vnímá členství v Evropské unii jako absolutně přirozené. „Rozebírat přínosy EU je jako rozebírat přínosy kyslíku pro lidský organismus," uvedl doslova. Jakožto milovník fantasy literatury si přeje, aby pozemská civilizace jednou v budoucnu představovala jednolité společenství, v němž nepůjde jen o to, kdo komu co dá.

Ondřej Houska apeloval na to, abychom si uvědomili, že EU není vzdálený, oddělený „Brusel", nýbrž jsme to my všichni. Ačkoli uznává oprávněnou kritiku Unie, je podle něj třeba mít na paměti, že nebýt EU, byly by vztahy mezi členskými zeměmi neskonale horší.

Díky Unii má Česko větší vliv, než kdyby bylo mimo

A výhodnost členství v evropském bloku je nepochybná i z pohledu České republiky. Poukazuje-li se na to, že ČR má údajně uvnitř EU malý vliv, je podle Housky namístě položit si otázku, jaký vliv bychom měli mimo Unii. Takto jsme vlivnější než kupříkladu Norsko stojící vně EU.

S všeobecně pozitivním hodnocením Evropské unie a českého členství v ní souhlasila i většina publika. Jedna z divaček uvedla, že lidé mají tendenci neuvědomovat si hodnotu toho, co funguje. Na sjednocené Evropě oceňuje snadnější cestování, volný pohyb a více příležitostí navazovat přátelské kontakty po celém kontinentu.

Státy vně EU si přejí být součástí Unie

Že Evropská unie představuje lákavou destinaci a je za ní i považována v ostatních zemích, dokládá osobní zkušenost Zdeňka Stejskala. Ten působil v Bosně a zaznamenal výroky místních obyvatel, kteří říkali, že by bylo nejlepší, kdyby se Bosna mohla do Evropské unie přidat. Otázkou podle něj zůstává, jak změnit myšlení lidí, aby si uvědomili, že jsou nejen Čechy, ale i Evropany.

Návod, jak lidi nejefektivněji přesvědčit o pozitivním přínosu členství v Unii, poskytl Houska. Citoval při tom průzkum ústavu STEM, dle něhož za fungující praktiky nelze pokládat akcentování volného pohybu či zrušení roamingových poplatků při pobytu v zahraničí. Dopady těchto výhod jsou totiž omezeny na užší skupinu zpravidla lépe situovaných a vzdělanějších občanů, kteří již o pozitivním efektu členství v EU nepochybují.

Jak komunikovat o EU: Zdůrazňovat evropanství a standardy

Doporučit naopak lze zdůrazňování evropské příslušnosti a směřování Česka, neboť většina Čechů si přeje být orientována na Západ. Kladně veřejnost vnímá i sjednocování standardů, například co se týče léků.

Jaké jsou podle řečníků slabé stránky Evropské unie? Houska kriticky hodnotil pokusy o federalizaci EU, které označil za utopické vize, jež byly výrazné ještě před dvaceti lety, nicméně nyní jsou na ústupu. Unie je často adresátem nerealistických očekávání, avšak ta často vyvolávají domácí politici. Stejskal za jeden z hlavních problémů EU považuje přebyrokratizovanost.

Zelená dohoda: Přijata demokraticky, obsah výzvou i příležitostí

Za kontroverzní podle hlasů z publika lze považovat rovněž Zelenou dohodu pro Evropu. Bez ohledu na jeho obsah však je podle Housky skutečností, že plán byl jednomyslně přijat Evropskou radou a podpořila jej i Česká republika, tedy proces přijetí Zelené dohody (v originále „Green Deal") nepochybně demokratický byl. Chalupská v Zelené dohodě spatřuje příležitost.

Houska se vyjádřil rovněž k otázce, co by se mělo učinit pro to, aby byl český hlas v Evropě konstruktivnější. Základ k tomu dle jeho slov musí položit politici a širší elity. Česká republika podle Housky často naráží na problém, že diskuze o Evropské unii je přespříliš polarizovaná a nejvíce jsou v ní slyšet euroskeptické osobnosti, jejichž výroky část veřejnosti přejímá.

Pandemie byla testem pro EU i občanskou společnost

Jaká je podle diskutujících lekce, kterou si Česko i Evropa odnáší z pandemie koronaviru? Podle Stejskala jsme všichni poznali, že v našich životech je někdy možné zpomalit a nemusí to být na škodu. Houska připomněl, že EU nám pomohla s distribucí vakcín a zdravotnických pomůcek. „Pandemie byla testem občanské společnosti, ve kterém jsme obstáli," zhodnotila Chalupská. A co by řečníci přáli Evropské unii do budoucna? „Aby EU byla," odpověděli unisono.

Autor: *Petr Pospíšil, Euroskop*

Festival knih 2021 v Karlových Varech

Knihovny jsou tradičními centry vzdělanosti a stejně je tomu i v Karlových Varech. Krajská knihovna Karlovy Vary spolu s Europe Direct a Eurocentrem Karlovy Vary uspořádala 5. října Festival knih 2021. Byl to den plný zábavy, znalostí a tvoření pro celou rodinu.

Celé dopoledne jsme strávili s dětmi z různých 5 tříd **základních škol z Karlových Varů a Ostrova**. Skládání velkých puzzlí s mapou Evropy byla výzva pro všechny a z výsledného obrázku měly děti velkou radost. Za odměnu dostala každá třída menší papírovou mapu sebou do třídy. Velké pexeso s obrázky prioritních

oblastí EU byla pro školáky hračka. Na dalších stanovištích v knihovně si žáci vyrobili komiks, placku, pocvičili se ve skládání knih na čas a podle abecedy a s sebou si odnesli drobnost vytištěnou na 3D tiskárně.

Odpolední program pro **děti a rodiče** pokračoval ve stejném duchu a navíc se soutěžilo v kvízu s otázkami o Janu Ámosi Komenském, učiteli národů. Díky virtuální realitě si návštěvníci mohli prohlédnout česká města, která byla podpořena fondy EU. Zájemci využili také dvou lekcí muzikoterapie, komentované prohlídky nového depozitáře knihovny a v podvečerních hodinách byla akce zakončená vystoupením čtyř ostřílených protagonistů slam poetry. Než jsme se nadáli, byl večer a tak na Festival knih vzpomínáme alespoň nad fotkami a těšíme se, že příští rok akci určitě zopakujeme!

Autor: *Jana Michková, Eurocentrum Karlovy Vary*

Navázání spolupráce s Europe Direct Vogtland

Eurocentrum Karlovy Vary je od května také střediskem celoevropské sítě EUROPE DIRECT. Hned v létě jsme navázali neformální spolupráci s německým střediskem Europe Direct Vogtland, které působí v saském Plavně, protože přeshraniční spolupráce je jedním z důležitých projevů našeho členství v EU. Společně jsme pořádali soutěžní dopoledne na přeshraničním táboře pro mládež na Božím Daru a společně jsme se také zúčastnili tradičních Hraničních slavností v Lubech.

Neformální spolupráci jsme tedy až na konci září potvrdili i oficiálním setkáním se zástupci hostitelské organizace ED Vogtland, kterou je **EUREGIO EGRENSIS pracovní sdružení Sasko/Durynsko**. Schůzky se za ně zúčastnil jednatel Steffen Schönicke a projektová manažerka Pavlína Kellerová. Za Europe Direct Karlovy Vary hostili německé kolegy ředitel Odboru komunikace o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR Igor Blahušiak a Jana Michková a Markéta Novotná, regionální koordinátorky Eurocentra Karlovy Vary.

Navzájem jsme se informovali o našich dosavadních aktivitách, především těch s úzkým vztahem k **podpoře Evropské unie**. Našli jsme řadu společných témat a plánovali, jak bychom mohli v dalším roce dále spolupracovat. Rozhodně se obě střediska ED v příštím roce chtějí věnovat **mladým a tématu digitalizace a Zelená dohoda pro Evropu**. Dále jsme diskutovali o tom, jak nejlépe zapojit veřejnost do **Konference o budoucnosti Evropy**.

Autor: *Jana Michková, Eurocentrum Karlovy Vary*

Debata v Liberci: Napříč generacemi, ale také napříč názorovým spektrem

Debaty často probíhají tak, že pozvaní panelisté kolem hodiny odpovídají na otázky moderátora, který poté dá prostor divákům. Ti se zeptají odborníků na pár otázek, všichni se shodnou a jdou s dobrým pocitem domů. Tak ale rozhodně neprobíhala debata Napříč generacemi, která se odehrála 26. října v libereckém Knihkupectví a antikvariátu Fryč. Lidé z obecenstva měli možnost mluvit déle než samotní odborníci a prostory zaznívaly různá spektra názorů. Přesto lidé s dobrým pocitem domů odešli.

Není také zvyklostí, aby se po skončení akce značná část obecenstva zdržela a dále debatovala. Naprosto spontánní „after party" právě ale přesně naplnila smysl Konference o budoucnosti EU. Lidé se stejnými, ale zejména opačnými názory si spolu sedli, naslouchali si a debatovali nad tím, jak společně vytvořit v Evropské unii slibnou budoucnost.

Ale nejdřív o samotné debatě. Pozvání přijala Zora Machartová, ředitelka sdružení Tulipán, a Jana Soukupová, zakladatelka iniciativy Youth, Speak up!. Na poslední chvíli místo Jana Šolce, který se musel ze zdravotních důvodů omluvit, převzal Igor Blahušiak, ředitel Odboru komunikace o evropských záležitostech na Úřadu vlády. Debatu moderovala novinářka Monika Durajová.

Potřeba lepší komunikace

„Nebýt dotačních programů EU a zahraničních výjezdů nebyli bychom na takové sociální úrovni. Takže já jsem velký protagonista toho být členem EU," tak započala svou řeč Zora Machartová, která byla jako první vyzvána sdílet svou vizi o budoucnosti Evropské

unie. Podle ní se budou další roky odvíjet od dění kolem pandemie covidu-19 a považuje za důležité, aby Evropská unie zůstala jednotná.

Jelikož cílem Konference o budoucnosti EU je také navrhnout, v čem by mohla Evropská unie být lepší, ani takovým tématům se panelisté nevyhnuli. Shodli se na tom, že by EU mohla zapracovat na svém způsobu komunikace, aby občané věděli, jakým způsobem funguje a co vše jim přináší.

Hlasy mladé generace

Na debatě bylo znát, že občané Liberce jsou zvyklí debatovat, a vedou k tomu i ty nejmladší generace. Se svým příspěvkem vystoupila Kristýna Kohoutová z kvinty z Gymnázia F. X. Šaldy, která přišla reprezentovat školní debatní klub. Její řeč vyvolala mezi přítomnými diskusi o jednotném trhu práce a stejně tak, jak to bývá na debatních turnajích, padla zde pozitiva (zvýšení konkurenceschopnosti EU) i negativa (snížení suverenity členských států EU) takového kroku.

„Chci žít na moderním kontinentě, který bude otevřený možnostem a bez hranic. To je to, co nám aktuálně EU nabízí, a je úkolem naší mladé generace, abychom si to udrželi," řekla ve svém úvodu Jana Soukupová, která také v debatě zastupovala hlas mladé generace.

Zkratka k federaci

Z obecenstva zazněla i řada relativně radikálních názorů z obou stran spektra. Učitel libereckého gymnázia se dožadoval největší možné integrace Evropské unie, tedy vzniku federace. Tento názor vyvážil poslanec Petr Beitl (ODS), který seděl v obecenstvu a sám se častokrát do debaty zapojil. „Já myslím, že mezi tím, kde jsme dnes, a federací se nachází ještě nekonečné množství poloh, kterými je potřeba projít. Udělat tuto zkratku by nebylo ani šťastné, ani správné," reagoval.

Sám později sdílel své vize pro české předsednictví, mezi které patří energetická soběstačnost a ochrana vnějších hranic. České předsednictví, které bude probíhat příští rok, bylo také jedno z hlavních témat večera. Pro Janu Soukupovou jsou zase klíčové otázky životního prostředí. Zmínila, že pro určité regiony v České republice bude zelená transformace náročná, ale měli bychom Green Deal brát jako výzvu.

Priority českého předsednictví

Igor Blahušiak má v rámci svého působení z přítomných odborníků asi nejblíž k českému předsednictví, proto se také ujal odpovědi na otázku, jestli budeme v předsednictví myslet na kybernetickou bezpečnost.

„Kybernetická bezpečnost je důležitým aspektem českého předsednictví a je zahrnuta do širšího spektra priorit. Figuruje také v pracovním programu Evropské komise, kde je velmi důležitá stejně jako produkce čipů. Za rok se možná bude schvalovat Evropský akt o čipech. Pokud se tak stane, bude to právě české předsednictví, kdo bude vést tato jednání v rámci Rady Evropské unie," řekl ředitel Odboru komunikace o evropských záležitostech.

Jak již bylo zmíněno, po ukončení akce zůstala početná skupina obecenstva, včetně veřejných činitelů, aby mohla pokračovat ve svých debatách z oficiálního programu. Přišla řeč ale i na řadu dalších relevantních témat. Lidé spolu řešili otázky budoucnosti studentů, ale třeba i zastoupení žen v politice.

Autor: *Lucie Nalejvačová, Euroskop*

Partneři pěti zemí se setkali v České republice

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace, na ulici Pionýrů 2352, je v letech 2020-2023 zapojena do mezinárodního projektu Erasmus+. Projekt je zaměřen na vzájemné poznávání zvyků a tradic jednotlivých zemí, hudbu a národní tance, regionální pokrmy, výměnu dovedností při práci s tradičními materiály během workshopů a na pořádání videokonferencí.

Koncem října škola hostila více než desítku zástupců partnerských škol z Polska, Lotyšska, Severní Makedonie, Portugalska a Turecka. Speciální pedagogové si prohlédli všechny třídy a seznámili se s netradičními formami a metodami výuky. V rámci mezinárodního setkání koordinátorů se partneři zúčastnili přijetí náměstkem hejtmana odboru školství Moravskoslezského kraje Mgr. Stanislavem Folwarcznym, kterému přiblížili spolupráci s frýdecko-místeckou školou. Moderní centrum Ostravy porovnali s historickou podobou Dolní oblasti Vítkovic.

Západ slunce nad Moravskoslezskými Beskydami z Bolt Tower se zapsal mezi emotivní zážitky. K dalším bodům bohatého programu patřila exkurze do Frýdeckého zámku a prohlídka přilehlého parku, exkurze do nošovické továrny na výrobu aut Huyndai. Návštěvníci ocenili výhled na Lysou horu od přehrady Olešná a kouzlo Dřevěného městečka ve skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm. V rámci projektu si účastníci připomněli také našeho velikána Bedřicha Smetanu při opeře Hubička v divadle Antonína Dvořáka v Ostravě.

Zahraniční partneři byli s pobytem v Moravskoslezském kraji velmi spokojeni a domů si odváželi spoustu nových poznatků, zážitků a inspiraci pro svoji tvůrčí práci.

Autor: *pro Eurocentrum Ostrava zpracovala Mgr. Zdeňka Tylečková*

EUROCENTRA

Ve Slatiňanech na Pardubicku proběhla oslava nového Erasmu+

Eurocentrum Pardubice jako partner evropské informační sítě pro mládež EURODESK uspořádalo ve spolupráci s organizací EDDA, z.ú., Chrudim festival na podporu nového programového období programů ERASMUS+ a Evropský sbor solidarity, a to v rámci říjnové kampaně Time To Move!

Akce proběhla dne 17. 10. 2021 od 13:00 do 17:00 v podniku Nové místo ve Slatiňanech na Pardubicku. Návštěvníci se mohli na stánku Eurocentra Pardubice a Domu zahraniční spolupráce dozvědět potřebné informace k evropským mobilitám a programům na podporu mezinárodního vzdělávání a dobrovolnictví, konkrétně Erasmus+ a Evropský sbor solidarity, které v letošním roce zahájily nové programové období let 2021 – 2027.

Na stánku byly rovněž připraveny aktivity a soutěže o drobné cestovatelské odměny sítě EURODESK, přičemž součástí byla i tipovací soutěž o velký balíček cen. Slosování pak proběhlo v odpoledních hodinách. Nechyběl ani rozhovor s koordinátorkou Eurocentra Pardubice o činnosti sítě EURODESK, nové kampani Time To Move a Evropský dobrovolník či novinkách obou evropských programů.

Řešila se tak témata digitalizace, inkluze a udržitelnosti. Důležitým podnětem tak bylo ekologické cestování vlakem na různé projekty vč. výměn mládeže, ale také upozornění na právě probíhající loterii pro 18-ti leté Evropany o měsíční jízdu vlakem po Evropě!

Návštěvníky čekal bohatý doprovodný program v podobě přednášek o cestování s domácími mazlíčky, stánků s občerstvením a ochutnávek holandských sýrů i typických pokrmů této země.

Autor: *Eurocentrum Pardubice*

Virtuální výstava „Život v Evropě"

Rovnost, demokracie, solidarita a tolerance. Co pro Vás znamená být Evropanem? To je motto letošní letní fotosoutěže Život v Evropě, která již má své vítěze, ale rádi bychom se s vámi podělili o dvacet soutěžních fotografií. Ve spolupráci s partnery jsme tak pro vás připravili virtuální výstavu, která bude na sociálních sítích organizátorů probíhat v termínu 25. 10. 2021 – 6. 1. 2022. Výstava fotografií ve fyzické podobě bude uskutečněna v příštím roce.

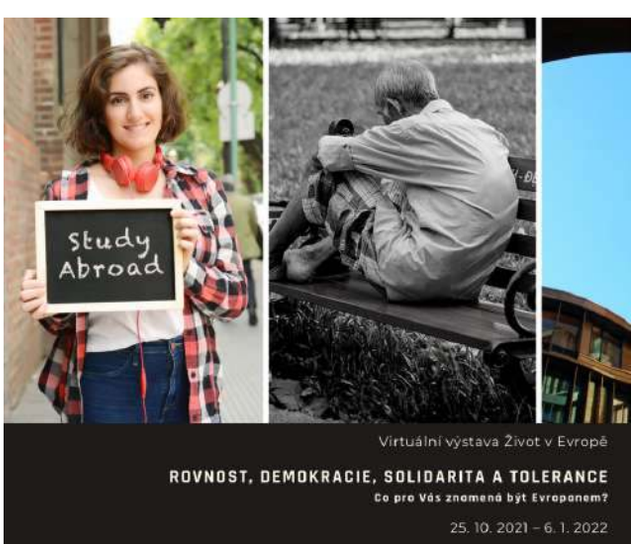

Letošní ročník fotosoutěže byl zaměřen na život v Evropě očima Evropanů, na rozmanitost evropského způsobu života a podporu evropské demokracie. Soutěžící nám zasílali fotografii i její příběh. Zajímalo nás, kde a kdy fotografie vznikla, při jaké příležitosti či co symbolizuje. Každé pondělí a čtvrtek tak bude zveřejněn vždy jeden příspěvek.

Do soutěže byly přijímány fotografie, které byly pořízeny v členských zemích Evropské unie včetně České republiky. Soutěžící mohli také zasílat již v minulosti pořízené fotografie, které zachycují současný stav Evropy, a to z pohledu demokracie, solidarity a lidských práv.

Soutěžní fotografie tak byly zařazeny do jednoho z následujících témat:

· Evropa, která pomáhá (solidarita, dobrovolnictví)
· Evropa na scestí (boj za lidská práva, demonstrace)
· Evropa plná příležitostí (stáže, studium a práce v zahraničí)
· Evropa tradiční (zvyky, obyčeje, festivaly, průvody)
· Evropa budoucnosti (moderní architektura, technologie, digitalizace)

Na vítěze čekají odměny v podobě čtečky e-knih, poukázek na

nákup fotografického vybavení či zhotovení fotoknihy, a kniha *100 fotografií, které změnily svět*.

Soutěž se konala u příležitosti Konference o budoucnosti Evropy.

Organizátory soutěže jsou Eurocentra Hradec Králové a Pardubice a informační střediska Europe Direct Hradec Králové a Europe Direct Pardubice.

Autor: *Eurocentrum Pardubice*

Veletrh JobStart 2021

Pracovní veletrh Univerzity Hradec Králové JobStart – to je hlavně prostor pro setkání studentů a absolventů UHK s atraktivními zaměstnavateli z různých oborů z celé České republiky.

Na veletrhu nebude chybět tradiční stánek Eurocentra Pardubice a Domu zahraniční spolupráce s informacemi o EU a mobilitách - možnostech studia, stáží a dobrovolnictví nejen v zemích EU. Doprovodnou aktivitou budou soutěže o drobné cestovatelské ceny Domu zahraniční spolupráce s tematikou aktuální kampaně Time To Move!

Autor: *Eurocentrum Pardubice*

Rozhoduj o Evropě - Staň se na den tvůrcem evropské politiky

Chceš si vyzkoušet, jaké to je vystupovat na půdě Rady EU nebo přímo v Evropském parlamentu? Zkus si to i Ty a Rozhoduj o Evropské unii!

Pardubický seminář projektu "Rozhoduj o Evropě - staň se na den tvůrcem evropské politiky," který **proběhne dne 11. 11. 2021, je určený studentům všech typů středních škol z Pardubického a Královéhradeckého kraje**.

Ve školním roce 2021/2022 probíhá projekt v rámci Konference o budoucnosti Evropy.

Jak na kvalitu a bezpečnost hraček v EU?

Eurocentrum Pardubice pořádá zajímavou přednášku pro studenty Univerzity Pardubice a širokou veřejnost na aktuální téma EU z oblasti ochrany spotřebitele na evropském trhu.

Beseda se uskuteční **dne 26. listopadu 2021 v době od 11:00 do 12:30 hodin** v prostorách Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice, učebně B5. Na konci příspěvků nebude chybět ani diskuse s posluchači.

Cílovou skupinou jsou primárně studenti Univerzity Pardubice a ostatní zájemci z řad odborné a široké veřejnosti.

Pozvání na akci přijala Ing. Ludmila Antošová z Institutu pro testování a certifikaci, a.s.

Cílem akce je zvýšit povědomí o současných, nejvíce diskutovaných evropských tématech, a zajistit tak dostatečné znalosti uchazečů o zaměstnání v institucích EU.

Autor:
Eurocentrum Pardubice

EUROLISTY

Účastníci besedy odkrývali v Rokycanech perly Slovinska

V pondělí 11. října se v „Zeleném domě“ při Městské knihovně v Rokycanech uskutečnila po roční covidové pauze tradiční cestovatelská beseda, tentokrát na téma „Perly Slovinska“. Přednáška plzeňského Eurocentra u příležitosti slovinského předsednictví se těšila velkému zájmu, převážně z řad seniorů.

Již v červenci při zahájení slovinského předsednictví v Radě EU odvysílalo Eurocentrum Plzeň ve spolupráci s Eurocentrem České Budějovice stejnojmennou cestovatelskou besedu online na Facebooku. Zhlédlo ji na sedm set diváků. Prezenčně v Rokycanech pak na ni v říjnu zavítalo kolem šedesáti účastníků. Jana Čechová z Eurocentra Plzeň jim na úvod nejprve přiblížila priority a logo slovinského předsednictví a upozornila rovněž na blížící se české předsednictví v příštím roce. Dále už se věnovala turistickým zajímavostem Slovinska, a to zejména jeho přírodním krásám – jak na severu země v horách, kde najdeme několik průzračných jezer a velkolepých vodopádů, tak na jihu v oblasti Krasu, protkaném impozantními jeskyněmi, či při pobřeží.

Účastníci besedy prostřednictvím fotoprezentace zavítali nejprve k nejznámějším jezerům Slovinska – Bledskému a Bohinjskému, která jsou obě ledovcového původu. Přesto voda Bledského jezera je díky termálním pramenům v létě příjemně teplá, až kolem 26°, jedná se o jedno z nejteplejších alpských jezer vůbec. Oproti tomu vysokohorské jezero Jasna je výrazně chladnější, nicméně skýtá idylické výhledy na Julské Alpy a je téměř povinnou zastávkou nad Kranjskou Gorou po cestě na horský průsmyk Vršič. Ten je s výškou 1 611 metrů nejvýše položeným sedlem ve Slovinsku a vybudovali ho za 1. světové války zajatí ruští vojáci. Za 1. světové války se vůbec nejurputnější boje odehrávaly právě ve Slovinsku, na takzvané sočské frontě – v údolí řeky Soča, kde byl nasazen mimo jiné také umělec Josef Váchal nebo Ernest Hemingway.

Po fotonávštěvě nejvyšší hory Triglav, jejíž vrchol koupil za 1 zlatý roku 1894 farář a skladatel Jakob Aljaž, se účastníci besedy seznámili s několika perlami slovinského Krasu: jedinou slovinskou UNESCO památkou Škocjanskými jeskyněmi či jeskyní v Postojné, kde první podzemní vlak začal jezdit již v roce 1872 a v roce 1884 tam byla zavedena elektřina coby v druhé jeskyni na světě. V obou jeskyních žije slepý obojživelník macarát jeskynní, o němž se lidé kdysi domnívali, že se jedná o mládě draka. Poblíž jeskyní se nachází vesnička Lipica, kde se chová světoznámé plemeno bílých ušlechtilých koní – lipicánů. Plemeno, jak je známe dnes, bylo vyšlechtěno v období vlády Marie Terezie. V dějinách ho však několikrát čekaly dramatické situace a evakuace. Kvůli Napoleonově postupu se například stádo dvakrát stěhovalo do Maďarska, za první světové války se lipicáni dostali také do Kladrub, kde si je pak ponechali, a tak na nich jezdil i první československý prezident. Koně později ohrozila i německá okupace za 2. světové války, kdy je německá armáda přemístila do Hostouně v českých Sudetech na Domažlicku. Na jaře 1945 se koně ocitli v nebezpečí, když se Němci dávali na ústup před Rudou armádou. A tak jejich záchranu americkými jednotkami koncem dubna 1945 zorganizoval generál Patton. Část koní pak mimo jiné odplula i do Spojených států, zlomek stáda se vrátil do Hostouně a domovské Lipice.

O slovinském pobřeží se návštěvníci přednášky například dozvěděli, že jsme skrze něj ve 13. století za vlády Přemysla Otakara II. získali krátce také my Češi přístup k moři. Druhou šancí, kdy mohli mít Češi ve Slovinsku „své moře“, byl projekt Adriaport. Vymyslel ho a v 70. letech minulého století detailně propracoval profesor Karel Žlábek. Prostřednictvím tunelu rychlostní železnice se měli Češi dostat z Českých Budějovic k Jadranu za pouhé dvě a půl hodiny, a to navíc na umělý ostrov Adriaport, vytvořený z vytěženého materiálu z ražby tunelu, ve vlastnictví československého státu! Nadčasový plán, z něhož později čerpali i projektanti Eurotunelu mezi Francií a Anglií, však nakonec zatrhl Sovětský svaz. Z pobřeží Jaderského moře, které ve Slovinsku měří pouhých 47 kilometrů, se účastníci besedy prostřednictvím snímků pokochali zejména přímořským městem Piran, jemuž se pro jeho malebnost přezdívá „slovinské Benátky“, či přírodní rezervací Strunjan, která je nejdelším nepřerušovaným přírodním úsekem pobřeží v celém Terstském zálivu.

Autor: *Jana Čechová, Eurocentrum Plzeň*

Jaké výzvy a příležitosti přináší předsednictví v EU?

Jakým způsobem se Česká republika připravuje na blížící se předsednictví v Radě EU? Co lze očekávat od spolupráce předsednického tria tvořeného kromě Česka ještě Francií a Švédskem? Odpovědi na tyto otázky byly pod drobnohledem online debaty spolupořádané Eurocentrem Praha, Eurocentrem Brno a informačního střediska Europe Direct Brno.

Debaty se zúčastnili Alice Krutilová, ředitelka Odboru pro předsednictví ČR v Radě EU Úřadu vlády, Vendula Nováčková, ředitelka Zastoupení Jihomoravského kraje při EU, a Žiga Faktor, vedoucí bruselské kanceláře Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM. Role moderátorky se ujala Ludmila Johnová z Eurocentra Praha.

Předsednictví: Výsada i závazek najednou

„Předsednictví je výsada a současně povinnost vyplývající ze Smluv," konstatovala Krutilová, podle které podstata role předsednické země v Radě EU spočívá v tom, že půl roku řídíte debatu Rady a jejích pracovních orgánů. Předsednická země by se neměla snažit vnutit ostatním členským zemím svoje představy, nýbrž sehrávat úlohu nestranného vyjednavače (anglicky „honest broker").

Řečí čísel obnáší činnost předsednické země vedení více než dvou set pracovních skupin v Bruselu. Celkem se uskuteční okolo dvou tisíc jednání. Většina z nich proběhne v Bruselu jakožto sídelním

městě hlavních unijních institucí. V metropoli předsednické země – tedy v případě České republiky ve druhé polovině roku 2022 – se budou konat například neformální setkání politických představitelů členských zemí.

Předsednický stát určuje agendu a reprezentuje Unii

Důvody, proč má nepochybně smysl pořádat předsednictví, jsou podle Krutilové trojího rázu. Zaprvé politické, neboť předsednický stát může určovat, jakou agendu vyzdvihnout do popředí a jakou spíše upozadit. Zadruhé reputační, neboť předsednická země po dobu šesti měsíců reprezentuje hlas Unie jako celku a obrací se na ni pozornost ostatních členských států i třetích zemí. Zatřetí komunikační, jelikož předsednictví představuje příležitost více a lépe komunikovat o Evropské unii a přispívat k vytváření jejího pozitivního obrazu navenek.

.
Rovněž příprava předsednictví je složitý a komplexní proces. Zahrnuje podle Krutilové aspekty obsahové (stanovení priorit a tvorba programu), logistické (organizace summitů), organizačně-kulturní (příprava kulturního programu a akcí pro veřejnost) i komunikační (vytváření a šíření informací o průběhu předsednictví, navazování spolupráce s médii a komunikačními platformami).

Veřejnost nejvíce zajímá program a priority předsednictví. Zatím je dle Krutilové zřejmé, že předsednictví zahrne tři následující pilíře: první pojmenovaný „Evropa prosperující, moderní a propojená" (mj. vnitřní trh, obchod, digitální politika), druhý s názvem „Evropa bezpečná, volná a jednotná" (mj. vnější vztahy, energetická bezpečnost, kybernetická bezpečnost, Schengen, justiční spolupráce, migrace a azyl) a třetí nesoucí označení „Evropa zdravá, udržitelná a solidární" (mj. zdravotnictví, životní prostředí, sociální aspekty).

Jihomoravský kraj je jedním z 6 regionů ČR zastoupených v Bruselu

Nováčková ve svém vystoupení představila činnost Zastoupení Jihomoravského kraje při Evropské unii. To v Bruselu působí od roku 2007. Není jediné, svoji „Brussels office" mají z tuzemských krajů v belgické metropoli ještě Plzeňský kraj, Praha, Kraj Vysočina a částečně rovněž kraje Pardubický a Moravskoslezský. Zastoupení Jihomoravského kraje dle slov Nováčkové představuje spojnici mezi krajem a unijními institucemi. Ve své činnosti se soustředí zejména na informační aktivity a podporu kultury, cestovního ruchu, vědy a výzkumu a snah o navazování mezinárodní spolupráce v těchto i jiných oblastech.

V souvislosti s blížícím se předsednictvím Zastoupení Jihomoravského kraje při EU zřídilo pracovní skupinu v Bruselu a později i v Jihomoravském kraji. Zastoupení se rovněž spolupodílí na organizaci debat v rámci probíhající Konference o budoucnosti Evropy.

Žiga Faktor přenesl pozornost z regionální dimenze opět na mezinárodní, konkrétně k tzv. předsednickému triu, v případě nadcházejícího českého předsednictví tvořeného kromě České republiky ještě Francií a Švédskem. Smyslem předsednických trií obecně – a nejinak tomu bude v našem případě – podle Faktora je zajištění kontinuity, návaznosti činnosti Rady EU.

Volby konané ve všech zemích tria mohou ovlivnit předsednictví

Výhodou pro Česko podle Faktora může být skutečnost, že příští rok půjde o naše historicky druhé předsednictví a ve státní správě se naleznou lidé se zkušenostmi z předsednictví v roce 2009, které bude možné zúročit. Naopak určité riziko pro předsednické trio Francie-ČR-Švédsko spatřuje Faktor v tom, že ve všech třech zemích se krátce před předsednictvím či v jeho průběhu konají významné parlamentní nebo prezidentské volby.

Za nejvýznamnější je možné považovat prezidentské volby ve Francii, které se budou konat v dubnu příštího roku. Faktor se domnívá, že kvůli nim může určitou část francouzské předsednické agendy „zdědit" Česká republika. Neočekává to ovšem v případě oficiálního zakončení Konference o budoucnosti Evropy, které si Francouzi podle Faktora nenechají vzít.

Společný program tria vyváží jednotnost a flexibilitu

Podle Krutilové se bude Česko snažit v rámci tria s Francií a Švédskem postupovat co nejkoordinovaněji. Důkazem je, že hned na úvod vydají Paříž, Praha a Stockholm společný text. Společný program předsednického tria musí vždy schválit Rada pro obecné záležitosti (General Affairs Council, zkráceně GAC). Podle Faktora je před Sekretariátem Rady výzva v podobě toho, aby formulace priorit tria byly koncipovány dostatečně obecně na to, aby následně bylo možné patřičně zohlednit národní priority a nuance.

A co je podle diskutujících potřeba k tomu, aby bylo české předsednictví v roce 2022 úspěšnější než v roce 2009? „Aby nespadla vláda," připomněl dvanáct let staré politické turbulence Faktor, podle kterého je rovněž dobrým nápadem zřízení postu ministra pro evropské záležitosti, neboť se podobná pozice osvědčila v jiných evropských zemích.

Jaké know-how z roku 2009 budeme moci využít?

Krutilová dodala, že během nadcházejícího předsednictví Česko bude moci využít i jisté know-how a nástroje ze svého prvního předsednictví, například tzv. systém DAP (Databáze agend předsednictví). Ostatně digitální oblast bude jednou z nejvýznamnějších patrně i co do projednávané agendy – jak Krutilová uvedla, velký význam pro Česko i zbytek unijní sedmadvacítky budou mít akty o digitálních službách a trzích.

Autor: *Petr Pospíšil, Euroskop*

EUROSKOP.CZ

Zábava s Eurolisty

Křížovka: EU, NATO a obrana

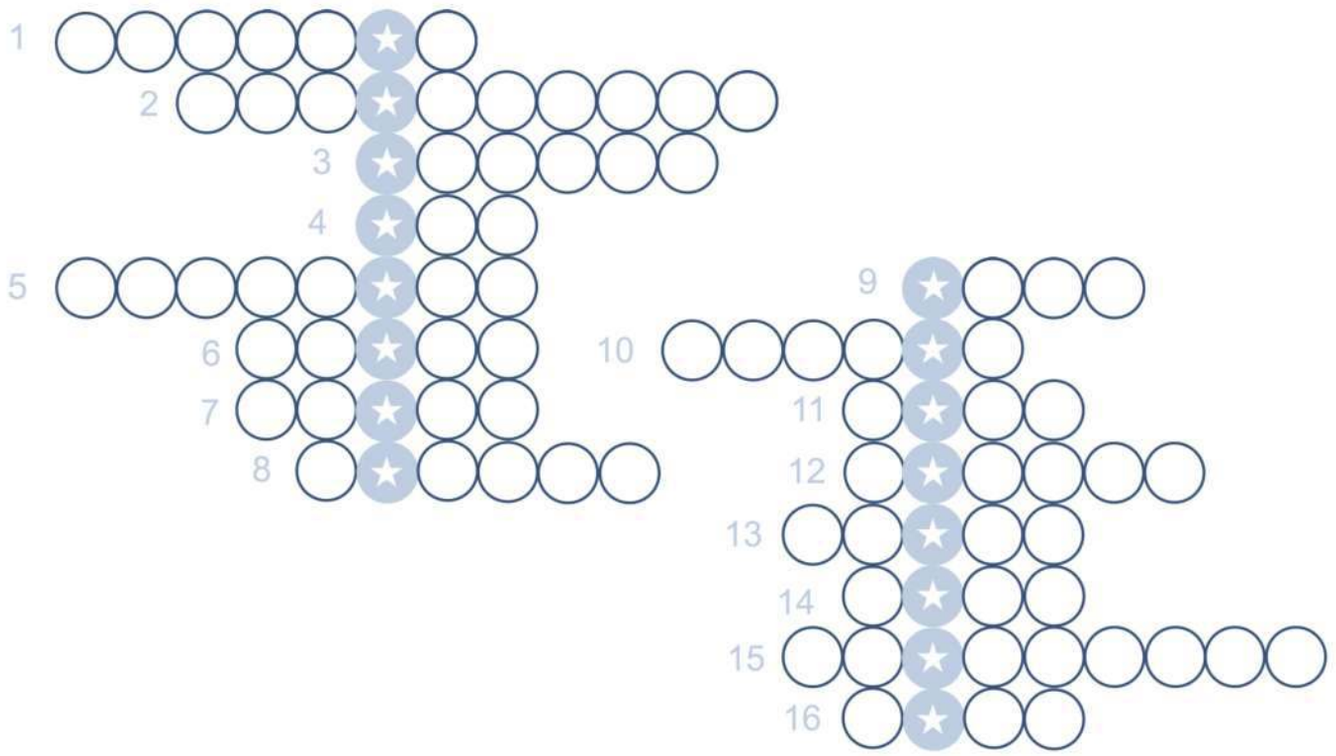

Tajenka: Projekt stálé strukturované spolupráce v obraně, který je přezdíván také jako „vojenský Schengen" a jehož se účastní největší počet členských zemí včetně České republiky

1 - Město, ve kterém byla v roce 2016 vydána společná deklarace EU a NATO
2 - Země, která je lídrem projektu stálé strukturované spolupráce s nejpočetnější účastí členských zemí
3 - Křestní jméno bývalého generálního tajemníka NATO a Vysokého představitele EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, který stál za vydáním Evropské bezpečnostní strategie v roce 2003
4 - Zkratka pro Evropský obranný fond (vychází z oficiálního názvu v angličtině)
5 - Město, které je sídlem Evropského centra excelence pro boj s hybridními hrozbami
6 - Zkratka stálé strukturované spolupráce v obraně (vychází z oficiálního názvu v angličtině)
7 - Česká instituce zabývající se kybernetickou bezpečností a ochranou kritické kybernetické infrastruktury
8 - Kontinentální členský stát EU, který jako jeden ze dvou není zapojen do stálé strukturované spolupráce v obraně
9 - Africká země, kde probíhá výcviková mise EU, která byla od června 2020 do ledna 2021 pod vedením české armády
10 - Město v ČR, které je sídlem Centra excelence obrany NATO proti chemickým, radiologickým a jaderným hrozbám
11 - Zkratka unijní politiky, v rámci níž se realizují vojenské i civilní mise ve třetích zemích
12 - Příjmení českého armádního generála, který byl od června 2020 do ledna 2021 velitelem výcvikové mise v africké zemi (viz předchozí otázka č. 9)
13 - Ostrovní členský stát EU, který jako jeden ze dvou není zapojen do stálé strukturované spolupráce v obraně
14 - Město, kde sídlí Centrum excelence NATO pro strategickou komunikaci
15 - Dlouhodobým cílem obranné a bezpečnostní politiky EU je podle Globální strategie z roku 2016 dosažení strategické ___ (doplňte)
16 - Zkratka koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (vychází z oficiálního názvu v angličtině)

EUROLISTY

Zábavně o Evropě

EUROSKOP.CZ

Vydavatel:
Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ)

Adresa:
nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1

Email:
euroskop@vlada.cz

EUROSKOP.CZ EUROFON 800 200 200 EUROCENTRA

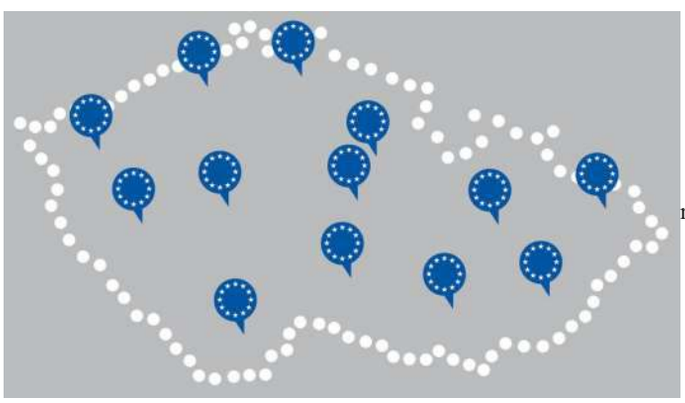

Eurocentra jsou informační místa zřizovaná Odborem komunikace o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR.

Poskytují činnost o Evropské unii pro širokou i odbornou veřejnost, nabízí informační materiály a řadu dalších služeb pro zájemce o hlubší poznání EU a aspektů členství České republiky v Evropské unii

Podrobné informace o činnosti a akcích Eurocenter najdete na:
www.eurocentra.cz